

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guardia, 14, pral. - BARCELONA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?

GABRIEL ALOMAR

L'ÁNIMA DEL COOPERATISME

Sovint hem vist a casa nostra devots fervents de l'ideal cooperatista que, amb la millor bona fe del món, desitjant convertir el poble a les seves doctrines, han pretès enlluernar-lo parlant-li solament dels aventatges materials i dels guanys economics assolibles amb la practica del cooperatisme.

Creiem equivocada aquesta tactica: Adreçant-se només a conmovre el natural afany de millorament domestic dels treballadors aclaparats per les engúbies de la miseria, mentre podien atreure al seu costat als homes limitats, aptes solament per reaccionar amb l'esperó d'un profit material, posaven a l'altra banda, convertint-los en enemics irreductibles, als homes d'ànima més rublerta de santes rebeldies, a les mentalitats més selectes del camp productor, els quals temien la veu del cooperatista com si fos el cant fetiller de la sirena, i en fugien horroritzats, creient que la plácida tebior aburgesada de l'ambient cooperatiu no hagués de servir per a ofegar el seu esperit de lluita, matant el seu idealisme a canvi d'un plat de lletíes.

Agrupar entorn de les Cooperatives homes solament moguts pel petit interès del petit guany, fóra una mala obra. Els que propaguen el cooperatisme sota aquesta llum purament mercantil, convertint-lo en una mena de «tonic reconstituent» de la eixorca virtut cristiana de la *resignació*, mostren que no han sabut capir la veritable entranya de les mateixes doctrines que sustenten, alhora que posen al descobert la mesquinesa de les seves animes i el seu desconeixement de la natura humana.

El cor del poble conté tresors il·limitats d'abnegació, de bonesa i de humana solidaritat, i més que pels mòbils materials és fàcil d'encendre i abrandar per aquelles raons cordials que la raó no coneix pas. Que poc sacrificis ha fet la humanitat per la conquesta d'un immediat benestar! Contrariament: Quanta sang inútilment generosa no ha fecundat la terra per somnis puerils, per ideals absurdes i per quimèriques utopies!

Així creiem nosaltres que han fet obra gairebé negativa aquells «cooperatistes de tota la vida» que han mantingut a ultrança la *neutralitat* ideal de les cooperatives, i per aixó ens plau vivament que ens parli amb un altre llenguatge un cooperatista tan competent i assenyat com el company Farré.

No s'ha de caure, certament, en el peüll igual de convertir les cooperatives en sordids cassinets polítics de barriada, amb remoroses taules de xamelo i espaventable silenci espiritual. No volem dir res d'aixó. Les cooperatives no han d'estar formalment adscrites a cap partit polític, ni han de servir d'escambell a cap d'aquests «prohoms» de districte que pròdigament es troben arreu, disposats a sacrificar-se «generosament» pel bé públic, «acceptant» una investidura parlamentaria o regidoresca. No volem dir aixó; però la simple doctrina cooperatista no pot ni deuen absorbir la nostra activitat espiritual, i devall del cooperatista ha de subsistir íntegrament l'*home* i les infinites inquietuts humanes. Parlem de la política en el sentit més noble i elevat, com d'aquella essencia única que pot fondre un contingut ideal i humà en el cooperatisme, esguardat pels altres com un simple instrument pràctic d'aquella economia que el càlid espiritualisme de Ruskin havia denunciat per *insuficient*, com la ciencia llobrega—*the dismal sciencie*—que cobeja només l'acreixement de les materials riqueses, ignorant que la societat fretura tant o més de riqueses morals.

Compadim als pobres «cooperatistes i res més» que entre tuti i bescambilla es limiten a parlar del temps i del futbol, evocant interiorment «aquella costellada» que aniran a fer quan arribi la hora del repartiment de fi d'any. No poden interessar-nos.

Nosaltres, però, ens sentim, sincerament agermanats, al costat de tots els cooperatistes de sensibilitat afinada que, per damunt de tot, esguarden el seu fogar corporatiu com un medi per l'enfortiment de la seva consciència de productors explotats, i un valuós instrument per assolir la capacitat técnica necessaria per regir el futur govern de la Societat. Si el cooperatisme no és un caire conscient i franc del socialisme, no és res. La Cooperativa Socialista, però, devé una veritable casa del poble i la millor escola de civisme.

Tinguem sempre presents aquelles paraules de l'Oriani: «Els primers fundadors d'una cooperativa foren certament un grup de poetes i de sacerdots que, en el camp comercial, per comptes d'una botiga alçaren un temple».

Convertiu en TEMPLES les botigues rónegues, i encengueu, amics, en cada una de les vostres Cooperatives, una llàntia a l'ideal alliberador.

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors.

ESCEPTICISME SISTEMATIC

Els obrers de Catalunya, que foren fa poc temps el mirall del proletariat arreu d'Espanya, i els capdevaners en tota manifestació de justa rebeldia, resten avui desorientats i ensopits, com si una rauxa de vent gelat hagués glaçat llur esperit, apagant aquell foc que s'iniciava en llurs pits, creador i encoratjador a l'ensem.

Podriem dir que una malura s'ha apoderat del nostre esperit, i com que totes les malures tenen la seva característica, aquesta, que poc a poc va presentant tots els caràcters d'una veritable epidèmia, té per característica l'escepticisme; un escepticisme sistemàtic, que no fa ni deixa fer; és a dir, la negació de totes les valors que resumeixen un ideal d'alliberació i de redempció humana.

Tota agrupació o partit que parli de llibertats, de drets civils, i de reivindicacions, és mirat de reüll pels obrers, i és objecte de les més dures censures, les quals sempre són aplicades amb una mena d'ironia tan displacent i freda que sembla talment el producte d'una ferma convicció, quan en realitat no és altra cosa que el resultat d'haver adoptat una posició massa còmoda, una posició que és contraposada a tot sentit de civisme, que està renyida amb el concepte de dignitat, i amb els sacratíssims deures que ens imposa la nostra triple condició d'homes, d'obers i de ciutadans.

Quasi es pot dir que l'*obrer ja no creu en res*; i per a no creure en res, no creu ja ni amb ell mateix que, es el pitxor de tot. I fins sembla que no hi ha cregut mai amb ell mateix, perquè en tota l'obra que ha reatitzat, tan espectacular com buida per dintre, no hi ha posat mai el cor; i allà on no s'hi posa el cor, l'ànima en fuig. Per aixó hem tingut organitzacions sense ànima, que no han tingut al-

tra valor que les seves cotitzacions i el de les circumstancies.

Alguns al·leguen que l'obrer està cansat i desenganyat.

Potser que sí que ho està; perquè tot esforç que no s'empen am dalit i convicció cansa i aborreix aviat. Però, allí on hi ha cor que batega, la lluita es vida.

Desenganyat! Desenganyat no pot estar-ho qui constanment s'ha anat enganyant ell mateix, creient amb una força fictícia que no s'ha recolzat mai sobre cap basse sòlida.

Que les circumstancies actuals no son les mes adequades per a desplegar certes activitats?

Es veritat. Però, l'esperit, el verdader esperit, com totes les forces immaterials sura per damunt de totes les circumstancies. Es com el foc, que no tan sols arboria, sino que també il·lumina. La llum del foc és molt formosa, i quan és al cor, aquesta llum és l'ànima mateixa, i quan l'home, les multituds o els pobles marxen guiats per aquesta llum, no poden errar mai el camí.

Dirigim el nostre esguard vers altres pobles, i veurem com el proletariat, conscient de la seva missió a la terra, i sabedor de que ell és el creador de tota riquesa, lluita sense descans per intervenir en l'administració i distribució de la riquesa. I tots els problemes que afecten a la vida dels homes, són de gran interès per aquells obrers qui, mentres amb la seva suor i la seva sang van creant la riquesa, amb el seu esperit van forjant una nova societat més sana, més digna, i més justa que la present.

Aixó sí; *aquells obrers creuen amb ells mateixos*; i junt amb el pensament hi posen el seu cor...

Els triomfarán!

Viladom

En LLUIS TIÓ ÉS MORT

Diuenge passat fou conduït a sa darrera estada, acompanyat d'un gran estol d'amics, en Lluís Tió.

La perdua de l'amic estimadíssim, en plena joventut, ens ha sobtat tan dolorosament que avui ens farà impossible consagrar a la seva memoria amb serena paraula el fervorós homenatge que li retem en els nostres cors.

JUSTICIA SOCIAL s'endola avui amb el dol dels familiars del noble clut·dá arborat per tots els ideals reivindicadors. Ben aviat dedicarem una de les nostres edicions a honorar dignament la memoria de l'amic desaparegut.

Si l'obrer ven la seva força de treball per necessitat, el capitalista la compra per interès. Sense aquesta força de treball, la seva terra, les seves màquines, els seus transports, els seus magatzems, el seu or, el seu crèdit, els seus mitjans de producció seràn riquesa, però no capital. Podria menjar-se'ls, gaudir-los, consumir-los o destruir-los; romandrien, però, estèrils. No procrearien valor. La força de treball és el poder fecondant d'aquesta riquesa. Per la seva acció adquireix virtut prolífica, esdevé «capital».

J. VERA

De París estant

El debat a la Cambra francesa sobre la qüestió del Marroc ha tingut lloc amb la virulència que era d'esperar. Ultra l'incident Doriot-Picot, i degut a un error de mecànica, va dar-se el senyal excepcional d'alarma que va motivar el tancar totes les portes de la Cambra i voltar tot l'edifici d'un cordó de soldats baioneta calada. Hom creï en un cop de força: Alarma dels comunistes; somriure, mal amagat, en el camp dret. Total res. Simple error, diuen les dretes. Excés de prudència escriu «L'Humanité». Es restableix l'ordre després que Picot demana, però, amb gran recança per part d'Acció Francesa.

Continua, en mig de gran espectació, el debat que, si més no, ha demostrat les possibilitats d'oratoria i diplomacia de M. Painlevé, el qual amb prou feines ha sortit aïros de la difícil situació en que es trobava. Les argumentacions de Painlevé, son tan pobres, que desseguida es veu la posició falsa en que està col·locat. Per atacar els comunistes i defensar el seu punt de vista, ha tingut que posar en joc tots els trucs del Capital, tots els topics del patriotisme.

Ha tingut moments en els que l'apassionament l'han posat en més espantós ridícul. Ha acusat als comunistes de traïció pel fet de que repartien fulles ens les que hi havia un rifyeny i un soldat francès donant-se la mà.

Diu que vol la pau, però favorable a França, per demostrar al capdill rifyeny que no és la por el movil de l'armistici. Continua doncs, la guerra per sentar damunt la colonització francesa a l'Àfrica l'autoritat de la força.

Atacar Abd-el-Krim nó, aixó sí que nó,—s'ha dit—puix es natural que el capdill rifyeny vulgui la llibertat de la seva terra. De les altres colonies esclavitzades, en situació igual o inferior a la del Riff, ni parlar-ne, pel sol fet que degut a una serie de circumstancies no tenen un exercit constituït, no contenen tenen ni el dret de reclamar-la. La seva submissió es acceptada amb gran naturalitat, adhuc pels leaders socialistes.

Decididament, tots els imperialistes son tallats en el mateix patró, i només, per ells, es la força material la indicadora d'una formació de l'esperit.

El punt culminant de la sessió, ha sigut, tot-hom hi està conforme, el gran discurs de Doriot, el simpatiquíssim leader comunista, el qual, amb la calma en ell habitual i amb l'erudició que sempre el caracteritza ha demostrat qui era el responsable de la guerra.

Ensenya la còpia d'un document firmat pel general Colombat de l'any 1922 en el qual indica la necessitat de l'ocupació de la part Nord del Onergha. (Només cal mirar la carta del Riff per veure la gran importancia estratègica que té pels francesos l'ocupació d'aquest sector). En aquest sentit eren els bombardeigs a les tribus dissidents per impedir-los la sembra i obligar-les a marxar. Ademés, l'ofensiva audaç del Mariscal Lyautey de 1924 és la causa,

els estratègies militar ho reconeixen, de l'atac d'ara.

Es defensa brillantment de la suposició d'acord entre els comunistes i Abd-el-Krim i condemna d'una manera precisa i concreta acords entre aquest i capitalistes francesos: Una casa de la Place de Theatre li va vendre 30 ametralladores. S'ha establert correspondencia per compra de fusells Gras i Lebel i browings. M. Jouselin ha estat encarregat d'una qüestió relativa al contraband d'armes. En aquest negoci hi intervenia, també, un funcionari de l'intendencia que es cuidava de suministrar 250.000 fusells, lord Tynham, membre del Consell de la Commune, també hi era complicat. Era el capitá Gardiner el que es cuidava de fer arribar els fusells al Riff, etc., etc.

Davant de les acusacions imprecises de Painlevé, Doriot explica amb gran aplom totes aquestes enormitats que, sabudes pel Govern, no han motivat cap intervenció judicial, havent-hi, en canvi, 110 comunistes processats per alta traïció.

Tot aixó és, com si diguéssim, la part nacional del seu discurs. Després s'ha extés en una serie de consideracions de tesi comunista, totes elles molt interessants, que han tingut la virtut d'aixecar grans protestes en tots els bancs de la Cambra.

Doriot ha sigut escoltat amb gran interès. Interiorment molts creien que tenia raó. Ha arribat, però, el moment de la votació i la reacció ha imperat una vegada més: 500 diputats voten per la guerra, entre els quals, i a despit de la voluntat de llurs federacions, hi han gairebé tots els socialistes, 37 d'aquests, però, s'abstenen de votar, i dos voten la moció presentada pels comunistes: Acabar immediatament les hostilitats i obrir converses amb Abd-el-Krim per fixar les condicions de pau.

L'opinió general entén, que el discurs de Doriot, apart les naturals derivacions doctrinaries, és el discurs de la sinceritat, l'únic de la pau verdadera i immediata. El de Painlevé, decepcionant per la seva imprecisió; paraules de Pierre Bertrand de «Le Quotidien», és per salvar el moment i arribar a les vacances parlamentaries salvant la crisi.

En Doriot parla, no sols pel proletariat francès i el esclaus colonitzats, sino per molta part dels socialistes del Bloc, i l'únic que ha mantingut, una vegada més, l'estabilitat del Cartell no és res més que la por que una ruptura porti el triomf a la reacció.

Doriot s'aguanta, doncs, fermament en la seva ideologia. I, Painlevé, l'ex-esquerrà, no té més excusa per justificar la seva actitud que la desconfiança en l'esperit liberal francès.

J. M.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:
Com a home, has d'esser socialista.
Com a obrer, deus sindicarte.

Entorn de la reconstrucció de la família

En la casa fosca i sense airejar, les coses en desordre, hi ha un nen malalt; altres criatures el rodejen i curen de les seves necessitats. La mare, l'afiliada mare, és a la fàbrica a guanyar els vestits i medicines dels seus fills mentre el pare guanya el pa. Sis o vuit pessetes de jornal no arriben a pagar un lloguer de sis o sis de família, vestir-los i preparar un fons de reserva pel dia d'una malaltia, malgrat s'arribés a convèncer la gent de la superioritat econòmica i higiènica d'un règim vegetarià, i tinguessin els homes l'austeritat de no fumar ni beure alcoholis i la modestia en el vestir se conformés a unes netes pisanes.

Un infantó petit que no arriba al mes, s'ha de quedar sol. Sa mare que podria donar-li a tothora l'aliment saludable del seu pit amorós, es veu apartada d'ell encara que el seu esperit s'hi transporti durant el seu treball. Els més grandets corren sense que cap esguard els preservi de mals averanys.

Aquest és un quadro freqüent, gairebé podríem dir típic en les famílies obreres de la nostra terra.

A més a més, l'aglomeració de famílies en un mateix pis per poder satisfer entre totes el gros lloguer, fa que el xibarrí sigui constant, que algunes disputes de vegades s'entaulin —no havent arribat a la perfecció de la tolerància ni del comunisme— i que l'embelliment de la casa realitzable per una mà carinyosa estigui descurada i que tot just sigui poc atractiu a l'home que ve del taller o del moll i que cerca quelcom tonificant a son cos i esperit.

Inconscientment l'home fuig sovint de la llar a passar estones al cafè, sense que hi vagi moltes vegades per ocupar-se de política amb altres amics o d'afers socials en els quals hagi de col·laborar.

Aquests són els resultats del capi-

talisme i de la indústria moderna en ço que respecta a la família.

Els catòlics de França i de Catalunya es planyen d'aquesta descomposició que s'ha anomenat «cèl·lula social» de la família; més, callen el factor econòmic com a causa eficient de tal disolució. Perquè no en parlen? —«La Paraula Cristiana», en el número 1, per defensar la família retalla un trocet d'un article de P. Antoni M. de Barcelona, contentant-se en dir: *Defensem la llar!* Com? No basta preconcitzar l'amor a la llar per a que tothom el senti desseguida. En el núm. 2, s'exten més, reproduint part de la descripció de Severi Aznar sobre els lloguers i les famílies nombroses. La societat—aquesta societat cristiana (?) —«no exerceix cap tutela damunt les famílies nombroses», ans al contrari, els propietaris de les cases—que es creuen verament catòlics—els hi posen tots els entrebancs.

Acaba la ressenya dient als qui escolten «la paraula cristiana»: que no són cristians els propietaris que així procedeixen? No. Es pensen que amb indirectes ja n'hi ha prou. Demés es còpia, amb encert, un fragment d'un article de J. Carner Ribalta que s'ocupa de la vida a París, on els fogars en els quals escassament s'encén foc una vegada a la setmana són innumers. Tampoc es cerca la causa del per què no s'encenen. Finalment, en el núm. 3 (abril) detalla un Congrés de Jurisconsultes catòlics tingut a Tolouse l'últim octubre que «va esmerçar el temps en l'aspecte més pràctic de cercar procediments d'eficàcia per enfortir la unitat familiar». La solució econòmica que s'esmenta presentada per M. Muret és «encaminada a promoure la constitució d'un organisme de caràcter mixte, social i econòmic, que tingui per finalitat mobilitzar la propietat immoble per tal que poguessin esdevenir propietaris el major nombre possible de parees de família».

acord que «avençant-se tres anys a aquest Congrés de Tolosa havia ja pres l'Assemblea de la Mancomunitat de Catalunya el qual després no pogué portar a la pràctica per dificultats alienes a la seva voluntat.» Aquí fa punt final l'esmentada revista sense una crida apostòlica als rics cristians per a que destinin part de llurs riqueses a que cada família proletària tingui sa casa pròpia amb estètica i higiene necessàries per viure-hi a gust i no emmalaltir-hi. Ja ho faran els rics quan els sobrin diners. Entre nosaltres els que desitgen «millorar la condició dels treballadors i dels humils en general» prescindint de les normes del socialisme, veuen la tasca tan planera que ni senten necessitat de crear organismes per portar a la realitat el que la Mancomunitat i l'Assamblea de Jurisconsults pensaren un moment fer.

Es parla i s'escriu contra el mal anomenat laïcisme, com si fos culpable de tot. I diem mal anomenat laïcisme perquè molts no són catòlics per trobar poc religiós el catolicisme. Per altra banda coneixem varies fa-

milles arreligioses que viuen amb exemplar unitat i en les que el malthusianisme no fa els estralls d'altres que es tenen per ortodoxes. Senyores divorciades amb sacerdot a casa seva, sense que es decidís a acceptar la creu de l'humiliació i de l'encaminament de llur marit. Què hi ha algun cas en el qual el divorci és necessari, quan, per exemple, l'home està fent malbé en el vici dels fills a pas de gegant i és un perill per a la educació dels mateixos? No hi ha dupte per nosaltres.

En general, el divorci no és tan freqüent en la classe treballadora menys impregnada de literatura romàntica que les restants. Caldria veure en cada país si la llei del divorci —que té tots els inconvenients de les segones bodes—segueix a la costum del concubinatge o a la precedeix, car podem conèixer —si ho explorem —a la nostra terra, on la llei laica no s'ha implantat, el nombre col·lossal de *querides* que existeixen. I convé saber igualment que molts d'aquests homes refractaris a la monogàmia, no han estat educats a les escoles

La correspondència d'administració de JUSTICIA SOCIAL, (girs, reclamacions, canvis d'adreça), per que no sufreixi cap retard, preguem es dirigeixi a Marçal Badía, Creu Vermella, 23, REUS.

lalques. No és, doncs, una tasca tan senzillia la formació d'esperits de manera que compreguin i practiquin la veritable vida.

Nosaltres que velem amb dolor les cares tristes dels nois d'inclusa i de les cases de caritat que no senten l'escalp del bes de llurs pares, som els primers en desitjar una tranquïlla i amorosa llar per cada família i posar-hi tots els mitjans per a que la família prosperi i a fomentar l'amor entre tots els homes per a que s'encaminin a formar una sola família humana.

No hi ha dupte que l'amor, la tolerància i la convicció de la falibilitat humana, son els llaços que aguanten units els que dormen sota un mateix teulat; aquestes qualitats depenen de l'avenç espiritual de cada hu i son independents del credo religiós. No és menys cert que el benestar material fa que hi hagi més bonhom, que no surgixin tantes disputes i que existeixi un interès a mantenir el que un cura amb tot zel: la casa i el que va adjunt a ella. Els medis econòmics fan que els membres de la família tinguin lleure per reunir-se i que no es vegin dispersats a tot hora: i en el col·loqui viu l'amistat, es compenetren els esperits, neixen els ideals comuns, i s'aferma l'entitat col·lectiva: família, ciutat, secta, partit, etc.

Nosaltres —de moment—per millorar la situació econòmica de les famílies obreres i per a restituir la mare a la llar amb plenitud de drets—sense que la vulguem aïllada del món —preconitzem l'abolició del concepte de la *ma d'obra*. Se considera el treballador no com a germà del empresari, amb el qual s'ha de sentir espiritualment unit el patró, sino un factor de cost; no com a home revestit de tots els drets sino com una part

de la màquina. Per tant s'imposa la participació en els beneficis—fins que arribi una estructura social mes perfecte—si es vol que la família tingui mitjans de subsistir. Es necessari que el contracte de treball es faci amb sindicats degudament organitzats si es desitja evitar que moltes dones siguin *sol·licitades* amb amenaça de comiat. Ha de proveir-se les vídues amb fills menors, de pensió (segur a totes les mares) si aspirem a que puguin cuidar d'ells. Ha de combatre's el luxe—no l'estètica del vestir—perquè pel luxe hi ha prostitucions, adulteris i divorcis. El luxe dels poderosos és model d'imitació pels demés. Però com considerar pecaminós l'enjoïament i la pedreria si se'n fan ofrena a les imatges santes i els rites son esclatants de fauste i luxe? Quin contrast entre el culte en «l'esglesia cremada» d'en Maragall y les ganades d'agradar a Déu amb l'or, l'encens i les coronas diamantines!

L'amor a la natura i la vida en ella ens guarirà de les decadents aficions. Casa per cada família amb son hortet propis mentre l'habitin; casa habitada per la mare i els petits.

Fem a la mare culte com a primer factor d'educació.

Iniciem amb la paraula: l'exemple a tolerar nos a almar nos tots.

Creiem de més importància aquestes adquisicions, que el vot familiar, el dret de testar, i l'augment excessiu de població.

Cosme Rofes.

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

S'ha posat ja a la venda a tot arreu el SEGON NÚMERO de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

Publica sencera la gran obra de H.-G. Wells, apareguda en diversos fulletons d'aquest hebdomadari, traduïda pel company J. Roure i Torrent,

Aquest diantre de sabatots!

L'interés amb que han estat seguits els fulletons, augura un veritable èxit del segon número de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

que forma un fullet de 54 pàgines de text, imprès en paper verjurat. Només costa 30 cènts. Feu tot seguit les comandes.

Company! Propagueu l'obra de H. G. WELLS

Aquest diantre de sabatots!

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL
Dissabte 11 de Juliol 1925

Acció social del Municipi Modern

Conferència d'Emili Saleta i Llorens a «La Flor de Maig»

(Continuació)

La municipalització de serveis—descomptant ara el principi de socialització que per nosaltres els obrers té un viu interès—té un doble objecte primari.

1.er L'abaratiment del cost de la vida i essencialment de les coses municipalitzades.

2.^{on} La supressió d'impostos als ciutadans, que son els individus associats, perquè el marge de benefici que deixen els serveis municipalitzats ingresen en les arques municipals en lloc de les empreses privades explotadores i fan que el Municipi tingui unes fonts de recursos sense gravar, com ara, d'una manera tan alarmant, la butxaca del pobre ciutadà indefens.

Imagineu-vos només que la ciutat de Barcelona tingués municipalitzades aquestes coses que ho son en tantes ciutats europees: les aigües, l'il·luminació i els transports. No ens cal ésser forts en ciències jurídiques i socials per a deduir que amb ben pocs impostos o recursos mes el presupost de la ciutat de Barcelona quedaria cobert i els ciutadans tindriem aquestes tres coses tan indispensables a un cost que podria ser del 40 per cent del preu actual.

Podriem encara afegir-hi la municipalització dels teatres i altres espectacles de bon gust, culturals, artístics o simplement recreatius i tampoc inventariem res de nou perquè a Alemanya, a Bèlgica, Suïssa i França ho han realitzat ja de molts anys enrera. A Alemanya particularment trobareu ben poques ciu-

tats que no complin amb el seu Stadteater o sigui el teatre de la ciutat.

Popularitzar les manifestacions artístiques de tota mena, posar-les a l'abast dels obrers, instruint-los i educant-los, fent passar els rendiments de la empresa a la ciutat, no és altre bell principi de socialització que hem d'estimar i propagar?

En nom de quin abstencionisme o apoliticisme hem de renunciar a aquestes belles coses, ben factibles totes elles en un plaç mes o menys llarg?

Però ademés es que la municipalització de serveis es una cosa ilimitada, es una perspectiva vastíssima, car per mes que autors com Michouch admetin la municipalització dels serveis públics, però no els que puguin quedar assegurats per la iniciativa privada, per nosaltres els obrers, per nosaltres els socialistes, així de la iniciativa privada té ben poca importància i hauriem d'intentar igualment municipalitzar l'impremta, la carn, la panificació, els serveis de farmàcia, etc., etc., perquè justament nosaltres hem d'anar contra la iniciativa privada i contra l'explotació en totes les seves manifestacions d'acord amb la base múltiple del nostre programa.

Si com a obrers i com a socialistes anessim al Municipi—i amb aquest caràcter deuriem anar-hi—hauriem d'intentar el seu desplegament en totes aquelles funcions que directa o indirectament tinguessin interès per a la col·lectivitat.

Per mes que la municipalització—que en realitat podríem anomenar socialisme municipal—sigui un problema i un fet de l'època moderna, té també precedents en l'història.

A Suïssa, desde molts i molts anys, la municipalitat es considerada com una institució eminentment econòmica i a Anglaterra i Alemanya veiem que els municipis posseïen els banys, els ports i els docs desde l'Edat mitja.

proveïa d'aigua als seus habitants i construïa els seus famosos establiments de banys.

Però avui la doctrina de la municipalització té una valor ideològica que no tenia abans i per mes que com totes les doctrines tingui els seus detractors, va guanyant cada dia terreny dintre tots els Estats moderns i ja ningú discuteix allí aquest principi.

A aquest propòsit diu Boverat: «Fa quinze o vint anys la municipalització tot just es manifestava per tímids assaigs; avui assistim a la plena floració de l'activitat municipal: avui els Municipis transporten els seus habitants per medi de xarxes perfeccionades de tranvies, construeixen cases per a la classe obrera, quan no aixequen magnífics immobles destinats al comerç; estableixen xarxes telefòniques, instalen locals proveïts d'aparells refrigerants, construeixen banys i rentadors, aixequen fàbriques d'electricitat, de gel artificial. Posseïxen sales de concert, pistes, velòdroms. Fan operacions de banca, emeten bitllets i estableixen caixes de préstecs. Alguns municipis com Glasgow posseïen mines d'ulla per a vendre a la menuda. I acaba dient parlant de les ciutats angleses: No creiem impossible veure que un dia els ciutadans nostres es vegin obligats a anar a comprar el seu menjar i els seus vestits als magatzems municipals.

Son inductiblement—diu Culi Verdager—tot el conjunt de condicions i exigències polítiques, socials, ètiques i financeres, suscintament mencionades, les que han motivat la municipalització, donant-li un tal desenrotllament, que constitueix una de les mes fortes característiques del municipi modern. I aquestes causes es produeïxen en tal vigor que el seu poder expansiu resulta eminentment contagiós.

I per a demostrar l'augment dels cassos de municipalització copia les següents estadístiques: L'any 1894, a Anglaterra solament tres ciutats explotaven

els seus tranvies. L'any 1897 son ja 42; l'any 1908 son 123; l'any 1910 son 136; l'any 1915 son 205 i actualment quasi totes.

La municipalització a Anglaterra ha pres una extensió considerable, Glasgow, per exemple, posseïx i explota els tranvies, telèfons, gas, electricitat, aigües, parcs, escorxadors, banys, safareixos i hospitals. El comtat de Londres ademés dels seus tranvies i la llum, ha construït cases per a obrers en les quals habiten mes de cent mil persones.

La ciutat de Bradford creà la primera fàbrica municipal d'electricitat; l'any 1901 ja eren 165 les que existien i l'any 1905 244. Actualment poques ciutats angleses no posseïxen la seva fàbrica d'electricitat.

A Alemanya—per citar una altra nació—de 1530 fàbriques elèctriques registrades l'any 1907, 1025 estaven en mans de l'Estat o de les municipalitats.

Les ciutats germàniques i sobretot Munich, Francfort, Colonia, Nuremberg, Berlín, ademés de tenir municipalitzats l'aigua, la llum i els tramvies, extenen ja la municipalització dins les activitats de caràcter privat.

Un dels millors exemples de municipalització ens l'ofereix també la ciutat de Boston creant la impremta i tipografia municipal. Les operacions daten de l'any 1897. En efecte, segons una relació d'un superintendent els treballs fets en els primers onze mesos pujaven a la quantitat de 122.265'52 dollars i les despeses totals a 110.058'12. Calculant en una quota anual d'un 10 % la suma necessària per a les despeses d'amortització quedava encara un benefici líquid de 8004'30 dollars amb relació a l'antic sistema de contractació de tals treballs i tenint encara en compte que en aquesta impremta municipal es retribuïa millor als obrers que en cap altra i la jornada de treball era més reduïda.

Convé aquí remarcar una cosa i es que quasi a tot arreu on s'han portat a cap serveis municipalitzats s'ha retribuit de

moment millor els obrers que en les empreses privades i en algunes ciutats italianes com Turín i altres de suïsses i alemanyes al retribuir millor als seus obrers han obligat a fer igual a les empreses privades i els jornals establerts per els obrers dels municipis han passat a ser els jornals reguladors.

Us cansaria citant-vos exemples i més exemples sobre la municipalització de serveis, sobre els seus avantatges, sobre els rendiments que dona al municipi i sobre els resultats positius per a la classe obrera. Tot això, naturalment a l'estranger, fora d'aquí, però aquí a Catalunya, entre alguns altres cassos aïllats que tenen municipalitzades les aigües o la llum vull citar el cas de Vilassar de Dalt, com a municipi rural.

Allà hi ha establerta la municipalització directa de les carns. L'Ajuntament és l'abastador, els carnicers uns senzills empleats municipals. L'Ajuntament té ademés els seus remats, el seu pastor, els seus matadors i les seves pastures.

La carn es bona i a bon preu perquè està lliure d'arbitris. Allà els impostos son reduïdíssims i pocs. L'obrer no en té cap ni es fan repartiments per cap concepte i el pressupost d'aquesta vila es nodreïx dels recursos que cedeix l'Estat avui als municipis i de la municipalització de les carns, qual benefici arriba alguns anys a 50.000 pessetes.

Lo curiós del cas es que la municipalització de les carns a Vilassar de Dalt data dels primers anys del segle XIX, quan encara el mot municipalització no es coneixia. I faig ressaltar aquesta data perquè la major part d'autors que s'ocupen d'aquets problema senyalen com a primer cas de municipalització en els temps moderns el cas de Birmingham que l'any 1872 va municipalitzar de cop l'aigua, els tranvies, el gas i va edificar el primer barri de cases per els obrers.

I ja que he tornat, a parlar d'Anglaterra vull tornar a fer es-

ment de la ciutat de Glasgow i de com va néixer allà l'any 1894 la idea de la municipalització.

Els obrers tranviaris varen presentar a les companyies unes d.mandes sobre augments de salaris, disminució d'hores de treball i algunes altres condicions sobre el regim interior. Les companyies varen oposar una negativa rotunda i les negociacions lentes i pesades no s'acabaven mai. Entretant els veïns de Glasgow, durant setmanes i setmanes es veien obligats a anar a peu, recorrent així distàncies de consideració, formant-se de passada un moviment popular d'hostilitat franca contra les companyies.

El municipi de Glasgow que servia d'intermediari per la solució de la vaga en veure que les gestions per l'arranjament eren inútils, va incautar-se del material i dels tallers, va concedir als tranviaris totes les peticions presentades i amb l'agraïment i joia de tothom va municipalitzar els tranvies, entaulant negociacions amb les companyies per l'amortització de tot.

Tot el que ara us aniria dient sobre aquest tema de la municipalització no faria res més que posar-vos més de relleu la insuficiència, la migradessa del municipi espanyol, incoherent-hi el de la nostra Barcelona.

Jo devegades he pensat que aquí no sentim el municipi, que no sentim potser la ciutat, que no sentim el poble on hem nascut, que no sentim prou el bé general, ni potser sentim prou les asprors del nostre viure, que potser no som prou ciutadans o potser no som prou humans per a treballar desinteressadament per el bé comú, que aquesta es la palanca que ha de moure la vida del municipi petit.

(Continuarà)

Obrers: Sou petits perquè esteu de genolls. Redreceu-vos!

ELS NOSTRES GRANS ROTATIUS

La Geografia en un compromís

Tenim per en «Gaziel», vell amic i company nostre en els universitaris dies remots, una sincera admiració enternida. Sabem que, en un altre poble que no fós tan tronat com aquest, hauria assolit per dret propi els més alts prestigis sense necessitat de tenir de posar la seva intel·ligència, exquisidament equilibrada, al servei de causes contràries al seu noble tarannà sentimental. Les conegudes impureses de la realitat se l'endugueren del costat nostre, però quan arribi el dia—que arribarà—sabrà decantar-se cap allà on el seu cor l'empeny.

Si no estiguessin convençuts del que diem, n'hi hauria prou per a obrir-nos els ulls amb l'actitud críticoprofètica que, en la terrible recerca d'una excusa vàlida als seus propis ulls, ha adoptat l'amic «Gaziel» d'uns anys ençà. Altrament, de tant en tant, com a penya de que resten entre nosaltres lligams impossibles de trencar, ens dedica belles trapaceries en forma de preses de pel als seus llegidors actuals. Ara mateix, tot llegint l'altre divendres l'ensucrad, prosa deliquescents de l'article «La Zona Sombria», amb el qual encapsala un nou assaig transcendent sobre «La Libertat en el Purgatori», ens semblava veure l'autor fent-nos l'ullet. Realment, la passejada és de doble amplada: Suposar, com fa «Gaziel», que cap dels suscriptors del gòtic rotatiu del carrer de Pelayo sap que cosa és un merididi, és potser agafar les coses massa a la valenta. Llegiu, sino:

«Es curioso examinar sobre el mapa esa región sombría. Se extiende en sentido horizontal, de Occidente a Oriente o viceversa, siguiendo un meridiano cuya trayectoria descansa sobre tres líneas montañosas: los Pirineos, los Alpes y los Balkanes. Por debajo de ese meridiano, el crepúsculo liberal va cerrando densamente. Por encima, el liberalismo continúa destacando sobre el horizonte».

Com podeu veure, tot el paragraf serva sense cap defalliment, el mateix tò de barrila èpica. Com si convertint els *paralels* en *meridians* no en tinguéssim prou per a expressar el despreci que li mereixen els llegidors de «La Vanguardia» i que tots compartim—m'els hi encoloma encara una «trayectoria que descansa sobre tres líneas» per a evidenciar llur ignorància geomètrica. I pensar que d'un cap a l'altre «La Zona Sombria» està festonejada de trencacolls del mateix calibre! Per a acabar-ho de adobar, l'article comença amb aquestes paraules: «Me parece que estamos todavía muy desorientados».

Molt bé, «Gaziel».

La festa cooperativista a Sardanyola

Diuenge passat tingué lloc l'anunciada festa infantil organitzada per la cooperativa «La Flor de Maig» a la seva granja a Sardanyola en ocasió de celebrar-se la festa internacional dels cooperadors.

No relatarem aquí detalladament l'expedició i els actes celebrats. La premsa diària ha consignat ja tot el que nosaltres amb un retràs excessiu podríem consignar. Sols farem remarcar la perfecta organització i l'ordre admirable en mig del qual la diada transcorregué.

Els dotze autobusos plens de mainada i el gran nombre d'autos, de camions, de motos i bicicletes, que integrant l'expedició sortiren a les 7 del matí de Barcelona hi tornaren a entrar a les 2 de la tarda després d'una veritable marxa triomfal i sense que ni el més lleu incident vingués a pertorbar l'entusiasme i l'alegria de tots.

El pas de la simpàtica caravana fou saludada per nombros públic el mateix en els suburbis a la capital que en els pobles del trajecte.

A la Granja de «La Flor de Maig» una veritable multitud esperava els expedicionaris.

El company Anglés, president de l'entitat, rodejat de tots els individus de la Junta i d'alguns invitats, els donà la benvinguda amb frases amarades d'entusiasme i d'optimisme glosant l'obra social de les cooperatives.

Després d'aquestes paraules, interrompudes diverses vegades per grans ovacions, els infants foren obsequiats amb un esmorzar al bosc. L'aspecte de les hermoses pinedes que voltan la Granja era imponent. Variis fotografis i operadors de cine impressionaren plaques i pel·lícules de l'espectacle així com de diversos grups formats per elements organitzadors i per invitats.

Entre aquests darrers vegèrem, fent-se retratar diverses vegades. L'ex-socialista i actual regidor senyor Salas Anton.

Malgrat això la festa fou quelcom més que una d'aquestes vulgars festes infantils, oficials u oficiosos, en les quals els infants no són més que comparses incons-

cient de l'exhibicionisme de mitja dotzena de senyors.

A la Granja de «La Flor de Maig», sense necessitat de discursos oficials, ni de banderes i banderoles, ni d'himnes de cap mena, hem vist congregada una multitud d'infants honorant l'obra social, vella però cada dia més poderosa de la cooperació.

D'aquest ingrés de les noves generacions a la vida de les cooperatives; de la familiarització dels fills amb l'obra dels pares creiem que no podem esperar-ne més que beneficis. Es sava nova que hi penetra. Sava nova, que demà infiltrarà d'ideal i de doctrina socialista totes aquelles cooperatives que vivint encara sota els prejudicis nats del sistema econòmic capitalista no han copsat encara bé que la cooperativa no és la transició entre l'estat d'avui i l'estat del pervindre, no és l'emancipació parcial del treballador sota el règim burgès, sinó que té d'ésser la carcassa de l'edifici social del pervindre, el qual sobre ella bastirà els futurs sistemes econòmics.

Veient aquells centenars d'infants criats sota l'ombra de la més gran cooperativa de la nostra terra sentirem que llàgrimes de confiança acudien als nostres ulls. Pensavem en nosaltres i en ells. Pensavem en l'obra que avui fem i en la que deixarem per fer. Feiem vots fervents perquè aquesta generació que ens segueix sigui més perfecta que la nostra, moral i materialment.

Els vells cooperadors, amb santa persistència, amb tenacitat admirable, han posat el marbre del del qual els cooperadors de demà han de fer eixir l'estàtua.

I ho faran!

Marc Farell

Mentre els obrers, corpresos per la simplicitat dels dogmes, ens deixem impressionar per la faramalla de l'abstencionisme polític i abandonem la propia autoritat en mans dels altres estaments, ens haurem de sotmetre, de grat o per força, a les lleis que els altres ens imposin.

Esperant el manà Hindemburgués

Han passat alguns mesos des de l'elevació del mariscal Hindenburg a la presidència de la República alemanya i encara els grans rotatius del món, especialment els dels Estats Units, s'en preocupen de la mateixa com en els primers dies. No és d'estranyar que Amèrica s'en preocupi, si ho fa baix el punt de vista econòmic, puix, si be actualment el negoci i el comerç d'ambdós països està molt ben arrelat, una disposició del mariscal podria engegar-ho tot a passeig.

Amèrica sap perfectament com està la Constitució alemanya d'ara i ho recorda preferentment als ignorants... amb lletres de relleu, en tots els escrits que es fan sobre aquest punt. Amèrica sab molt bé que l'actual Constitució de la República alemanya dona molt poc poder al seu President, no podent tant sols nomenar els seus propis ministres, passat del Cancellier, ni podent trencar cap de les decisions del Reichstag, la qual cosa remarca la premsa americana en lloc preferent. Els americans vetllen pels seus interessos com tot bon patriota i coneixen les conseqüències que podria portar al país, una violenta decisió de Hindenburg.

No obstant la feblesa ocasionada per la darrera guerra, no vol dissimular Alemanya que se sent forta encara per portar a cap una aventura guerrera, per la organització de la qual, qui mes ben acertat que un Paul Hindenburg que sap i coneix perfectament els desigs de la majoria nacionalista i imperialista?

Cal reconèixer que els temors dels Estats Units són mes o menys similars al de França que tem la reorganització militar alemanya i la possible reconstitució d'una interrompuda monarquia.

Les conseqüències de la tornada del Kaiser i l'ex-imperi alemany no serien tan greus com Europa i Amèrica creuen, si França ho vegés amb altres ulls, però, com que això no pot ésser, per la temensa d'una venjança dels imperialistes, vindria aleshores una lluita d'opinions dins del territori alemany que podria molt bé ocasionar revolucions interiors, amb possible extensió fóra les fronteres, i aquesta seria la oportunitat que podria aprofitar el cap del govern alemany per violar les lleis dictades pel Reichstag i per fer sotmetre al país a un estat de guerra especial que li facilités la reconstitució de la monarquia.

Els partidaris a l'ideologia imperialista d'Hindenburg esperen que aquest els porti el manà anhelat, amb la completa confiança d'un segur triomf i amb l'esperança d'una immediata tranquil·litat en tot l'Imperi,

però, per altra banda no saben si aquest manà ha de baixar per si sol del cel o de les mans del President, doncs enc de moment jurà fidelitat a la nova Constitució, creuen que no tindrà altra reme que respectar i complir el seu jurament, mentre no se li presenti, eventualment, una ocasió per declarar el país en «estat de guerra». Aquest punt preocupa també als hindenburguistes, que tan alta magistratura feren guanyar al seu candidat gracies a llur esforç una-

nat, i, naturalment, els sabria molt de greu que llurs treballs, de tant temps preparats, no donessin els resultats esperats.

El fet és que la majoria creu que, amb guerra o sense, Hindenburg sabrà respectar i fer respectar els interessos i la llibertat del seu país, això ningú ho dupta, però no seria gens estrany que, si les circumstàncies ho reclamessin, acceptés i reconstituís la monarquia amb el vell Kaiser.

Jordi del Val.

Als nostres amics:

JUSTICIA SOCIAL és un periòdic de desinteressats ideals renovadors que ha de viure tolament de l'entusiasme de la minoria d'homes conscients i generosos.

La premsa industrial té mil camins comercials, nobles o no, per a assegurar el seu manteniment.

La premsa chantagista viu amb negocis vils i amb subvencions tèrboles.

La premsa anònima d'odis i escàndols és mantinguda per les baixes passions de la generalitat i protegida per la tafaneria dels inconscients.

La premsa confessional és nodreix de l'ignorància i de la mala fe dels homes.

La premsa pornogràfica s'engreixa i prospera amb les turpituds patològiques de la humana bestialitat.

La premsa deportiva, per comptes de servir l'honorable lloc secundari que li correspon, amenaça envair-ho tot per l'abrandament d'una moda que absorbeix tota la vida espiritual de certa joventut de peus grossos i cervell petit.

La premsa política burgesa té el viure assegurat per les grans empreses i pels vidors de la política que exploten les sagrades dolors del poble.

La PREMSA D'IDEES GENEROSES té de viure només de l'adhesió dels homes que pensen generosament.

A vosaltres ens adrecem!

Als obrers conscients, als intel·lectuals nobles, als estudiants dignes, als homes que pensen i sofreixen!

Cumpliu el vostre deure!

Llegiu i propagueu

JUSTICIA SOCIAL

col·laborant-hi, suscrivint-vos-hi, fent suscriptors, recaptant donatius.

Si ens acompanya el vostre entusiasme farem del nostre setmanari una ampla tribuna digna de l'esforç de tots.

No oblideu els obstacles que la situació política actual posa en el nostre camí ascendent.

JUSTICIA SOCIAL és la revista del Poble.

Es publica tots els dissabtes. Preu: 15 cts.

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL.

Dissabte 11 de Juliol 1925

H. G. WELLS

Esquema de la Historia Universal (Fragments i resum)

Per C. ROFES

Presentació

Veus aquí el llibre mundial, que mentres no n'hi hagi un altre que'l superi, deurà ésser llegit per tothom. Tot home que vulgui la pau del món, que desitgi sentir la dins son cor, podrà aprendre en aquesta Historia de la Humanitat, la contribució de cada poble al progrés universal. Amb ses lliçons la gent s'indrà a poder-se conèixer i aimar. El tiratge d'aquesta obra ha estat grandios a Nord Amèrica i a Anglaterra i s'ha traduït a molts idiomes; però la nostra parla no te la sort de comptar amb una versió. Per això n'extractarem el contingut, ajudant així al mestre en son intent de que aquest mínim de cultura humana penetri dins totes les ments.—C. R.

Del Prefaci de l'autor

«L'objete d'aquest *Esquema de la Historia Universal* és oferir un conte clar i fidel de la historia de la vida i de la humanitat en la mesura en que l'una i l'altra ens son conegudes avui.

La historia del món és quelcom més i alguna cosa menys que un agregat de histories nacionals a que estem acostumats. Aquest llibre ha estat escrit per demostrar en primer lloc que *la historia forma un tot* i que és possible d'arribar a donar-ne una versió... Per exemple; un gran nombre d'assumptes de primordial importància per a l'humanitat, com són l'aparició i desenrotllament de l'esperit científic, la seva influencia sobre la vida humana, l'elaboració de les idees de la moneda i del crèdit, la historia dels orogens, difusió i influix del cristianisme, temes que en una historia parcial, no poden ésser tractats sino fragmentariament, se desenrotllen de un mode natural i íntegre quan abarquem el món amb un cop de vista.

«La necessitat universal de conèixer els grans fets de la historia humana s'ha fet sentir de manera evident en el

cur dels tragics aconteixements dels darrers anys. Pel seu bé o per llur mal els mitjants més ràpids de comunicació han acostat tots els homes... Veiem ara que no hi pot haver pau fora de la pau comuna al món sencer ni prosperitat fora de la prosperitat general. I encara *no hi pot haver pau ni prosperitat comunes sens un fons comú de idees històriques*. En l'abstenció de idees capaces de fer-los cooperar armònicament, les races i'ls pobles entregats a llurs soles tradicions nacionalistes estretes, egoistes i geloses aniran de conflicte en conflicte fins a llur destrucció final. Aquesta veritat manifestada fa un segle pel gran filòsof Kant, s'imposa desde ara a tot home. Nostra política interior, nostres idees econòmiques i socials son radicalment falsejades per les nocions equivocades que tenim de l'origen i de les relacions històriques de les classes socials. Si no concebem la historia com una aventura comuna a tota la humanitat ni hi pot haver pau a l'interior de les nacions ni entre elles».

Del Capítol primer

La terra en l'espai i en el temps

La terra en que vivim es una bola que roda en torn de son eix. Per gran que'ns sembli no és més que una partícula de materia en mig de l'espai immens.

...Aquest espai es poblat de lluny en lluny, per cossos radiadors de calor i de llum, nomenats *estrelles fixes*, perquè els homes no comprengueren durant molt temps que's moguessin. Són tan grosses i la distancia que les separa de nosaltres es tan formidable que's necessiten milers d'anys per apreciar llur moviment. N'hi ha que estan formades per caragols de nuvols o vapors lluminosos.

Una estrella hi ha que per ser-nos veina ens sembla una grossa bola de flames: el sol; i no obstant està a 149 milions de kilometres de la terra i son volum es milió i quart de vegades més gran que el del nostre globo. Si una bala disparada cap al sol pogués conservar sa velocitat inicial necessitaria 7 anys per arribar hi. El sol també roda entorn de son eix en 25 dies aproximadament. Frapen nostra observació els nu-

vols de vapors metalics incandescent que s'hi veuen. L'atmosfera del sol es tan calenta que'l ferro, níquel, coure i estany s'hi troben a l'estat gaseós.

En torn del sol giren a grans distancies, no solsaament la terra sino també altres planetes anàlegs. Aquets cossos brillen en el cel perquè reflecten la llum del sol.

Per formar-nos una idea dels grans buits en l'espai, imaginem que el sol tingués un diàmetre de 2^m 70, la terra fora una boleta de 0^m 025 (com les que juguen els nens) i l'hauríem de situar a 293 metres del sol. Entre el sol i la terra s'hi troben altres dos planetes: Mercuri que's col·locaria a 113 metres i Venus a 226. Més lluny del sol hi ha els planetes Mars, Júpiter, Saturn, Urà i Neptú el qual deuria situar-se a 8 kilometres. Però tot aquest sistema solar se troba tan isolat en l'espai, que per arribar a l'estrella més pròxima en el sim anterior hauríem d'allunyar-la 64 kilometres. Les altres estrelles fixes que veiem quedarien a centenars de milions de kilometres.

El diàmetre de nostre món es lleugerament interior a 13.000 Km. La superfície de la terra és rugosa; les parts

que sobresurten d'aquesta rugositat son les montanyes; els clots plens d'aigua, el mars. El gruix de l'occeà ve a formar com una pel·lícula d'aigua, arribant en les parts més profundes a 8 Km.; ben poca cosa comparat amb el 13.000 Km. de diàmetre.

Entorn d'aquesta esfera se troba una prima capa d'aire: l'atmosfera. L'home ha arribat en globos i aeroplans a prop de 11 kilometres; els ocells i insectes moren molt abans de guanyar aquesta altura. A 32 Km., a penes hi ha aire.

La vida se troba reclosa a les capes inferiors de l'atmosfera, no traspasant els 6 Km., en el mar i en els 100 primers metres de la terra.

Els astrònoms, els geòlegs i físics ens donen certes dades sobre l'origen i la historia de la terra. Creuen que en un passat llunyà el sol era una massa molt més grossa que al present, sotmesa a un moviment de rotació més ràpid, i que de ell se desprendueren una serie de fragments que esdeveniren els planetes. Aquets planetes i entre ells la terra, van refredant-se i ralenteixen el moviment; se dirigeix nostre sistema cap a un futur de quietut glacial.

S'ha de publicar

A l'Ombra del Camí

llibre de poesies de

EMILI SALETA i LLORENS

amb un pròleg de l'

IGNACI IGLESIAS

... «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estol de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.

Edició paper de fil ornada amb boixos

5 ptes.

Es ven a totes les llibreries

Unió Gràfica

Societat Cooperativa de Producció

Aquesta institució, genuïnament obrera, és un experiment vltu d'emancipació social i econòmica. Té dret, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.

Treballs d'impremta de tota mena
Enrió Granados, 33, interior
BARCELONA

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA "UNIO DE RASASIAIRES DE CATALUNYA"

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1.
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu
JUSTICIA SOCIAL
periòdic socialista català.

"ACCIO COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya; Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anual: 4 ptes.

Redacció i Administració:

Aurora, 11 bis. - Ciutat

Treballador!

Sigues digne de la teva condició humana

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

II Congrés de la Internacional Obrera Socialista

Marsella, de 22 a 27 agost 1925

Convocatòria i ordre del dia provisional

Amb arreglo a lo disposat en l'article 6é. dels estatuts, el Comitè Executiu de la Internacional Obrera Socialista invita a les seves Seccions a reunir-se en Congrés internacional el 22 d'agost de 1925 a Marsella. El Congrés començarà dit dia 22, a les deu del matí, en el Palau d'Exposicions, i acabarà probablement el 27 a la nit.

Participants.—Tenen dret a participar en el Congrés tots els partits adherits a la Internacional Obrera Socialista

Nombre de delegats.—Cada Partit té dret a cinc delegats pel primer vot que li és concedit en el Congrés, i a tres delegats per cada vot adicional. El màxim de delegats per a cada país és de 50. (Article 8é. dels estatuts).

Agregats als delegats titulars, cada país pot enviar delegats invitats, sense dret a veu ni vot, i no podrà excedir el seu número del dels titulars.

Número de vots.—Cada Partit tindrà dret, conforme a l'article 9 dels estatuts, a cert número de vots, que fixarà el Comitè Executiu.

Quota per al Congrés.—Cada Partit abonarà una quota per cada tarja de delegat titular o de delegat invitat. (Art. 23 dels estatuts.) Dita quota serà establerta d'acord amb la situació econòmica de cada país, i serà de 25, 20 o 15 xelins anglesos.

Abonaran quota de 25 xelins els països següents: Argentina, Dantzig, Dinamarca, Estats Units, Finlàndia, Gran Bretanya, Holanda, Letonia, Noruega, Palestina i Suècia.

Abonaran quota de 20 xelins: Alemanya, Bèlgica, Espanya, Estonia, França, Guayana anglesa, Luxemburgo, Portugal i Rumania.

Abonaran quota de 15 xelins: Armènia, Àustria, Bulgària, Georgia Hongria, Itàlia, Lituània, Grècia, Polònia, Rússia, Txecoslovaquia, Ucraïna, Iugoslavia i Turquia.

Ordre del dia.—L'ordre del dia provisional s'ha fixat pel Comitè Executiu com segueix:

1. La política de pau internacional del Socialisme:

a) La Internacional i els problemes de seguretat i del desarmament.

b) La lluita de la classe obrera contra els danys de la guerra.

2. Les condicions de la vida obrera i l'atur.

3. El Conveni de Washington i la jornada de vuit hores.

4. Informe i resolucions de la Conferència internacional de Dones.

5. Qüestions d'organització i el sistema de cotitzacions.

6. Qüestions diverses.

Proposicions.—Unicament els Partits afiliats tenen dret a presentar proposicions. Aquestes deuran arribar a la Secretaria de la Internacional el més tard, el 30 de juny de

1925. Les proposicions presentades després d'aquesta data no podran ésser discutides sinó per acord especial del Congrés.

Regles per a la discussió.

—La presidència del Congrés està assegurada pels membres de l'Oficina Internacional en l'ordre fixat pel Comitè Executiu. Totes les peticions de paraula, proposicions i nomenaments d'individus per a les Comissions deuen ésser fetes per escrit. Els oradors obtindran la paraula per l'ordre que l'hagin demanat. Els ponents disposaran de 40 minuts per als parlaments, i els demés de quinze minuts. Per a les qüestions d'ordre, el límit de temps serà cinc minuts. Les votacions es verificaran aixecant en l'aire la tarja. Les votacions amb arreglo al número de vots del Congrés es verificaran, amb preferència al vot individual, quan ho demanin 30 delegats almenys, en representació de cinc països distints. (Art. 9 dels estatuts).

Partits no afiliats.—Els representants dels partits la admissió dels quals estigui pendent de negociacions podran obtenir targes d'invitació si el Comitè Executiu així ho acordarà.

Conferència de dones.—El 21 d'agost es reunirà una Conferència Internacional de dones socialistes en el mateix lloc en que hagi de celebrar-se el Congrés Internacional. L'ordre del dia d'aquesta Conferència serà fixat pel Comitè internacional de Dones socialistes. La Conferència es limita a les dones afiliades a un partit socialista adherit a la Internacional Obrera Socialista, i els detalls d'organització interior de la mateixa seran objecte d'una circular especial.

Conferència per a discutir la qüestió agrària.—Durant el Congrés Internacional se celebrarà una Conferència per a discutir la qüestió agrària, i en ella pendran part els delegats particularment interessats en aquest problema.

Informes, allotjaments, passaports, etc.—Cada partit comunicarà el número i noms dels delegats, abans del 15 de juliol, el més tard:

a) A la Secretaria de la Internacional Obrera Socialista, 4, Great Smith Street, Londres, S. W. I.

b) Al Comitè local: M. Lleó Bon, 42, rue de la République, Marsella.

Totes les peticions referents a allotjaments seran dirigides exclusivament al Comitè local, que té la missió d'allotjar als delegats.

Totes les consultes relacionades amb el Congrés s'enviaran a la Secretaria de la Internacional Obrera Socialista.

Tot el referent amb els passaports es dirigirà a la Secretaria del Partit Obrer francès, a nom de Paul Faure, 12, rue Feydeau, París, XX.

Les targes de delegats titulars i de delegats suplents les expedirà exclusivament la Secretaria de la Internacio-

nal. Les targes de premsa les expedirà el Comitè local.

El Comitè Executiu de la Internacional Obrera Socialista prega a tots els partits afiliats i a totes les organitzacions obreres del món facin els possibles per que l'èxit del Congrés resulti un testimoni de la força de la classe obrera fent via envers la seva emancipació.

El Congrés Internacional de 1925 ha d'ésser una potent manifestació:

En favor de les grans reivindicacions de la classe obrera;

En favor de la pau i de la jornada de 8 hores;

Contra els enemics de la classe obrera i del progrés:

Contra el capitalisme i la reacció feixista;

Per la unitat internacional del proletariat en les files de la Internacional Obrera Socialista.

Paris 10 de maig de 1925.
—El Comitè Executiu de la Internacional Obrera Socialista.

No servirem cap suscripció que no vingui acompanyada del seu import.

Lletres al Director

ENCARA MÉS RADICALS!

Algú ha dreçat una instància al Directori Militar, demanant que es prohibeixi que els nois serveixin de groom en cabarets, dancings, music-halls i llocs per l'estil.

Lloable és aquest intent de reforma moral. Es llançats veure nois de pocs anys empleats en cases que, més o menys encobertament, tenen baf de prostíbul, i on es mercadeja descaradament amb la carn de les dones.

D'una altra qüestió—relativa també als grooms—ara parlaré i que—encara que algú arrufi el nas—no deixa de tenir la seva importància. Aquesta qüestió que vull esplanar, és també d'ordre moral. Es tracta de suprimir l'ús dels vestits de groom, els uniformes indignes que senyalen llur misèrrima condició de criats, d'esclaus, de desheretats, de servidors de gent imbècil que no tenen ni la delicadesa de fer-los vestir com a persones decents, complaent-se—en canvi—en abillar-los de manera que tothom pugui veure que són servidors seus. Per halagar llur vanitat, o fer los un objecte de propaganda els fan posar un vestit extravagant i encarcerat, ple de botons lluents i cridaners, plaques metàl·liques d'anunci, gorres carrinclones i polaines quixotesques! Trista i violenta situació dels que es donen compte que ensenyen al públic llur figura de persona encofnada dins de robes d'indigne servilisme! I més vergonyós encara aquest nom de «botons» que el públic els ha donat, sinònim de criat portarecados, d'home sense ofici!

Oh, la seràfica societat catòlico-capitalista tan lloada per l'apòstol Rubcabado! Societat sense vergonya ni dignitat que et complaus passejar pels ulls de les multituds les teves nafres!

Qui és que no es revolta, en veure noiets de pocs anys—infants encara—que tenen de compendre l'amargura i desigualtat d'una generació que galleja de culta i civilitzada! Mentida, aquesta civilització i cultura que dona suprenàcia a la casta capitalista, pel sol fet de tenir diners, sense analitzar si el capital que posseïx és fet a costa de les suors dels treballadors explotats de la manera més indigna.

No us sembla, companys, que tinc raó? Que té de fer-se una intensa propaganda perque se suprimeixin els vestits d'uniforme? No se us subleva la consciència en veure donzelles i senyores ja d'edat que recorren les vies de la nostra Barcelona vestides de negre amb colls i devants blancs, d'uniforme, servils! I aquelles dides i mainaderes amb gorres de paperino o gorretes de dormir, extravagants i enormes arrecades de quincalleria, llaços espaiosos, bosses ridícules, cintes poca-soltes i altres carrinclones indumentàries, prova d'esclavitud i d'impotència!

Jordi Arqué

DE GIRONA

Al escriure aquestes ratlles no sabem que s'hagi solucionat encara el conflicte dels obrers carraders de Sant Feliu de Guixols, tot i el «Laud» dictat pel governador d'aquesta «provincia».

Els cinc obrers que foren conduïts a aquesta ciutat per la guardia civil, de que donarem compte la setmana passada, ho foren per a entrevistar-se amb el Sr. Alerquí, i per conferenciar respecte a la solució d'aquesta vaga, que per ara sembla un xic difícil resoldre i no creiem pas sigui per culpa dels obrers, perque amb les setmanes que dura aquest conflicte, els companys vaguistes han de desistjar treballar, però amb dignitat.

Una volta hagueren conferenciat amb el governador civil, els esmentats obrers que formen la junta de la societat obrera «La Lucha» de S. Feliu, foren deixats anar lliurement.

M. Ros.

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

40.ª llista de quantitats rebudes

J. A., 5 pessetes; D. D., 1; J. LL.

P. F., 1; J. B., 1; S. C., 10.-Total 18.

A tots el nostre agrament.

Com podeu ajudar eficaçment a la nostra obra:

- I Suscrivint-vos a JUSTICIA SOCIAL pel termini més llarg possible. Així simplifiqueu la nostra feina administrativa i ens aporteu quantitats en el moment que ens són més necessàries.
- II Exigint que al quiosc o lloc de venda de periòdics on tingueu costum de comprar-ne tingui JUSTICIA SOCIAL puntualment cada dissabte. El nostre periòdic es publica amb regularitat absoluta.
- III Interessant-vos per a que els venedors fixos exposin JUSTICIA SOCIAL en lloc ben visible, i demanant el nostre periòdic als venedors ambulants.
- IV Comprant setmanalment uns quants números i revenent-los entre els vostres amics i companys de treball, augmentant cada setmana aquesta distribució amb un exemplar més.
- V Cercant nous suscriptors.
- VI Procurant que les Associacions, entitats, cooperatives, barberies, bars, etc. freqüentats per vosaltres, tinguin sempre JUSTICIA SOCIAL.
- VII Remesant els números lleigits, que no vulgueu col·leccionar, als vostres amics de fora, recomanant-los l'atenta lectura i suscripció.
- VIII Si viviu fora de Barcelona, constituint, amb petits nuclis d'amics, «Comitès propagadors» de l'ideari de JUSTICIA SOCIAL per a fomentar la seva difusió.
- IX Organitzant entre els vostres companys suscripcions per ajudar a l'obra de JUSTICIA SOCIAL i remesant-nos mensualment les quantitats recaptades, i
- X Cooperant periòdicament a la suscripció oberta per a ajudar JUSTICIA SOCIAL en la mesura, gran o xica, de les vostres possibilitats. Pensau que moltes aportacions modestes poden sumar una gran quantitat.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:

Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:

Marçai Badia, Creu Vermella, 23. - REUS

REDACTORS I COL·LABORADORS.

Gabriel Alomar - Serra i Moret
Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Agudé Miró - Crisòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas
Dr. E. Mira - J. de C. Serra Ràfols
Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - «Apa» - Rossend Llates
Dr. Muntanya - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés
«Galdric» - Marius Vidal - Ferrán Cutto - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós
Emili Saleta - «Shum» - F. Cañadas - Josep M. de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Puigjades - Joan Fronjosa - Balagué Baró - R. Rafols Camí - Jaume Cardús - J. Durán i Guardia - Joan Forment.

REDACTORS-CORRESPONSALS

Albert Schneeberger - Rafael Ramis, França
Joan Comorera. — Argentina
Carlota Góteres. — Xile
René Lyr. — Bèlgica
Roberto Marvasi. — Itàlia
Dr. Andrés Ovejero. — Madrid

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:

Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.

Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 3'75 ptes.

Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

L'iniquitat econòmica és la més irritant, però no la única iniquitat social que s'ha de combatre. Per tan, el Socialisme deu atacar tots els mals socials i morals, i posar fi, no sols a l'explotació de l'home per l'home, a totes les apreciacions i iniquitats religioses, familiars i polítiques, sinó també a tots els egoïsmes, a totes les dureses molestes i, en conseqüència a tots els sofriments evitables.

BENET MALON

"Company!"

per Maxim Gorki

PREU: 10 cèntims

Demanau aquest interessant fullot a l'administració de JUSTICIA SOCIAL.

Si hom es diu liberal, i per justificar-ho, obra liberalment però sense posar-hi el cor, es trobarà en una posició tan mesquina que la seva vida no podrà complir res d'excelent. Inútil haurà sigut la seva naixença, i inútil la seva mort.

Del TRIPITAKA XINESC

Correspondència administrativa

Cornellà de Llobregat.—J. D. i C.—

Rebudes 2'50 ptes. suscripció agost.

Calella.—J. T.—Idem 15 ptes. per paquets.

Barcelona.—I. P.—Idem 4'50 ptes. suscripció

TIP. JUSTICIA SOCIAL - REUS